

УПЛИВ АНГЛІЦИЗМІВ НА СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МОЛОДІЖНИЙ СЛЕНГ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Встановлено, що українська мова має тенденцію змінюватися, особливо її лексична система, оскільки багато слів зникає, натомість з'являються нові, серед яких виділяємо сленгізми. Таке явище можна пояснити тим, що відбувається масова диджиталізація в усіх сферах суспільної діяльності, постійне спілкування в соціальних мережах, що дає новий поштовх до виникнення й вживання сленгу в українській мові. Розглянуто причини запозичення англіцизмів у сучасному мовленні та їхній вплив на сленгізми.

Ключові слова: сленг, сленгізми, запозичені слова, соціальні мережі, іншомовні слова, транслітерація.

Abstract

It has been established that the Ukrainian language has a tendency to change, especially its lexical system, as many words disappear, new ones appear instead, among which we single out slangisms. Such a phenomenon can be explained by the fact that mass digitalization is taking place in all spheres of social activity, constant communication in social networks, which gives a new impetus to the emergence and use of slang in the Ukrainian language. The reasons for borrowing anglicisms in modern speech and their influence on slangisms are considered.

Keywords: slang, slangisms, borrowed words, social networks, foreign words, transliteration.

Вступ. Мова кожного народу є одним із найголовніших символів нації. Українська мова не є винятком, вона постійно вдосконалюється, розвивається та змінюється разом із суспільством. Важливим чинником розвитку мови в цей час є відносини між країнами в різних сферах життя.

Значний вплив на українську мову здійснює саме західноєвропейська культура, оскільки більшість новітніх технологій є англійськими і походять з Європи.

Мета роботи – проаналізувати вплив англійської мови на виникнення сленгізмів в українській мові, з'ясувати причини цього процесу і представити його результати.

Основна частина. У ХХІ столітті пересічні українці широко використовують сленг у своєму мовленні. Спостерігаємо, що не тільки молоді люди активно вживають слова іншомовного походження, а й навіть українці похилого віку в повсякденному спілкуванні. Використання іншомовних слів зумовлене прагненням виділитися за допомогою мовлення, продемонструвати оточенню інтелект і знання іноземної мови, а також бажання комунікантів скоротити багатослівний вислів одним іншомовним словом з метою мовної економії [1, 29 -33].

Питання виникнення й функціонування сленгізмів досліджують відомі українські мовознавці: М. Кочерган, О. Стишов, С. Єрмоленко, Ф. Бацевич, І. Дзюба, Л. Кислюк та інші, але однозначного визначення цього поняття, розуміння процесу виникнення, статусу в мові досі немає, тому ця тема залишається актуальною.

Потрібно зазначити, що не існує єдиного визначення поняття «сленг». Сленг – «це живий мовний нерв, який є навдивовижу геніальним індикатором людського буття, настільки тонко і точно розкриває найдрібніші нюанси нашого переживання світу, його сприйняття і передачі. Мова матеріалізує глибинні структури нашого мислення, тому кожне нервово-запалення в мовному тілі, як і в людському організмі, свідчить про внутрішні негаразди, посилає сигнал про активну внутрішню протидію або попереджує про небезпеку. Актуалізація ненормативної лексики та інтересу до неї свідчить зовсім не про відсутність культури та грамотності, а про симптоматичні тектонічні рухи в культурному пласті..., про недостатнє розуміння цього мовного феномена, про відсутність «культурного імунітету» щодо нього» [2, 5].

О. Стишов переконаний, що в добу глобалізації, коли контакти і взаємодія між представниками різних етносів і їх мовами зростає і коли англійська мова стала практично світовою, активізується розширення значень як у давніх, так і в нових запозиченнях [3, с. 364 - 374].

Більшість сленгізмів в українській мові є скороченнями, запозиченнями або асоціаціями з західноєвропейських мов [4, с. 59-63], але переважають саме запозичення з англійської мови, які відтворюють українськими буквами, тобто за допомогою транслітерації.

Найголовніше у використанні сленгу – це правильне вживання слова у властивому йому значенні, щоб не було непорозумінь із співрозмовниками. Для цього потрібно не тільки знати значення цього слова, але й розуміти, де його доречно вживати.

Розглянемо найпоширеніші сленгізми, що функціонують в українській мові нещодавно і є широко вживаними. Найпоширенішими є слова, які вживають у соціальних мережах, наприклад: *хайп* – від англійського *hype* «безсоромна реклама, обдурювання». В українській мові означає «ажіотаж», використовують під час обговорення подій, здебільшого блогери, які заповнили інтернет та соціальні мережі. *Хейтер* у перекладі з англійської «ненавидіти» – *to hate*. *Хейтерами* називають людей, які критикують дії інших і шукають негатив, заздять чужим успіхам, заважають. Спершу це слово використовувалося лише в соціальних мережах щодо людей, які постійно були незадоволені всім навколо. *Фоловер* походить від слова *follow* «підписатися» – особи, які підписалися на сторінку в соціальних мережах іншого користувача. Сленг вживають з метою привернути увагу співрозмовника, закодувати інформацію, висловити оцінку до повідомлення, змінити світогляд адресата, вплинути на його поведінку.

Серед дієслів можна виділити слово *чилити* від англійського *to chill* – охолоджувати, в українській мові воно вживається із значенням «відпочивати, релаксувати, байдикувати». Ще одним таким словом є *зафрендити* від англійського *friend* – «друг», молоді люди вживають його в значенні «стати другом у соціальних мережах». Такі сленгові слова конкретизують значення – «стати другом саме в соціальних мережах».

Англійська мова суттєво впливає на виникнення сленгізмів в IT-сфері, оскільки програмісти тісно пов'язані з програмним забезпеченням і мовами програмування, де використовується англійська. До яскравих прикладів можна віднести і слово *баг* з англійської *bug*, яке перекладають як «жук», але програмісти вживають як сленг у значенні «помилка в програмі». Також у мовленні програмістів функціонує лексема *пофіксити*, що походить від англійського слова *to fix*, її уживають у значенні «поремонтувати, полагодити, виправити помилку в програмі».

Юзати від англійського *to use* – «використовувати», поширена форма слова під час повсякденної роботи в офісі. Має похідні, наприклад, *заюзатися*, що означає «зареєструватися». Проаналізувавши сленгізми, робимо висновок, що їм притаманні такі ознаки: поширені переважно серед мовців тих соціальних груп, у яких і виникли; стилістично марковані – уживають у розмовному стилі, рідше – у публіцистичному; крім лексичного значення, містять емоційно-оцінне забарвлення; мають відповідники в літературній мові. За свідченням Л. Ставицької, «сучасний молодіжний сленг є ніби посередником між інтержаргоном та мовною практикою народу, розмовно побутовою мовою широких верств населення, яка послуговувалась і завжди послуговуватиметься здатністю української мови до продукування стилістично знижених, іронічних, гротескних лексичних засобів, що в сучасних умовах демократизації стилів спілкування і виявляються адекватними жаргонним і сленговим номінаціям» [5].

Висновки. Отже, більшість сленгізмів сучасної української мови виникла на основі запозичень з англійської мови. Причиною використання англіцизмів у сучасній українській мові є інтерес до соціальних мереж, комп'ютерних технологій і самого Інтернету, які зробили все можливе, щоб сленгізми увійшли в повсякденне мовлення людей. В одних випадках вони називають нові поняття, які ще не мають назви в українській мові, в інших – виступають синонімами до українських слів. Деякі сленгізми засвоюються літературною мовою і збагачують словниковий склад, інші з часом зникають.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Стадній А. С. Неоангліцизми в сучасній українській літературній мові / А. С. Стадній, І. Є. Зозуля // Закарпатські філологічні студії. – 2022. – Вип. 22, Т. 2. – С. 33.
2. Словник сучасного українського сленгу / Упорядник Т.М. Кондратюк. –Харків: Фоліо, 2006. –350 с.

3. Стишов О. Філологічні студії. 13-те видання. Кривий Ріг: ДВНЗ «Криворізький національний університет» - 472 с.
4. Керпатенко Ю.В. Комп'ютерний інтержаргон в умовах глобалізації / Ю.В. Керпатенко // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 9. Сучасні тенденції розвитку мов. – Випуск 3 : збірник наукових праць / За ред. А. В. Корольової. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. – 63 с.
5. Ставицька Л.О. Сучасний український інтержаргон: проблеми й аспекти вивчення / Л.О. Ставицька // Доповіді та повідомлення IV Міжнародного конгресу україністів: Мовознавство. – К.: Пульсари, 2002. – С. 213–216.

Кудрань Софія Павлівна - студентка групи 5ПІ-22б, Факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: sofia.kudran@gmail.com

Стадній Алла Сергіївна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, email: stadniy.all@vntu.edu.ua

Kudran Sofia P. - student of the 5PI-22b group, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: sofia.kudran@gmail.com

Stadnii Alla Sergiivna – Candidate of Philology, Senior Lecturer, Department of Linguistics, Vinnitsa National Technical University, Vinnitsa, email: stadniy.all@vntu.edu.ua